

JAS-Ramen 0

Av överste Anne Hedén

I samband med att regeringen 1982 beslutade om anskaffningen av JAS 39 Gripen, fattades även beslut om att projektet skulle ramstyras. Planeringsriktningen var att 140 flygplan inklusive kringutrustning och vapen skulle levereras till år 2000 inom en kostnadsram av 25,7 miljarder kronor i 1981 års prisläge. Enbart själva flygplanet inklusive dess utveckling utgjorde cirka 60 procent av det ursprungliga JAS-projektets kostnader.

Foto (digitalt): Hans-Olof Arpfors

Ursprungligen uppgick alltså JAS-ramen till 25,7 miljarder kronor i 1981 års prisläge. JAS-ramen innehåller inga reserver för valutakursförändringar eller inflation. En konsekvens av detta är att ramen årligen omräknas till aktuellt prisläge. 1992 var ramen 50,0 miljarder kronor.

1992 omdefinierades JAS-ramen från 50,0 miljarder kronor till 60,2 miljarder kronor. Förändringen på 10,2 miljarder kronor bestod av en fördyring på flygplansdelen om 8,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 17 procent. Fördyringen är vid internationell jämförelse unikt låg för ett så stort och långt utvecklingsprojekt, som dessutom bedrivs på teknikens absoluta framkant. Uttryckt i fast penningvärde, dvs när effekterna av inflation

och valutakursförändringar tas bort, är detta projektets **enda** fördyring.

Dessutom förändrades materielinnehållet när JAS-ramen omdefinierades 1992, vilket motsvarade en ökning med 1,5 miljarder kronor. Behovet av ökat antal jaktrobotar och 1987 års försvarsbeslut om en särskild satsning på motmedel adderades in i JAS-ramen. I JAS-ramen var ett tungt styrt attackvapen (GRB/TSA) inplanerat. Detta utgick ur planeringen, vilket innebar en ambitionssänkning i attackrollen. Spaningskapseln omplanerades från JAS-ramen till den planerade fortsättningen, dvs den fortsatta ersättningen av Viggen-systemet utöver de redan beställda 140 flygplanen.

●● 1996 avslutades utvecklingsarbetet. Delserie 1 om 30 Gripen-flygplan slutlevererades från tillverkaren SAAB M A. Samtidigt fattade riksdagen, som en del av 1996 års försvarsbeslut, beslut om att en tredje delserie av JAS 39 Gripen skall anskaffas. En följd av detta är att JAS-ramen omdefinieras. Notera att till skillnad från omdefinitionen 1992 är det *ingen kostnadsfördyring* som ligger bakom omdefinitionen.

Uppföljningen för JAS 39-projektet skall från och med 1997 avse det som inte slutlevererats 1996. Detta innebär att delserie 1:s 30 flygplan inklusive kringutrustning och vapen, som alltså slutlevererats 1996, utgår ur JAS-ramen. Slutredovisning för denna verksamhet sker 1997.

omdefinieras

Av 1992 års JAS-ram återstår därefter delserie 2:s 110 Gripen-flygplan (inklusive 14 tvåsitsiga av typen 39B) samt de vapen och den kringutrustning som inte slutlevererats 1996. Till JAS-ramen adderas delserie 3 (ännu ospecificerat antal) samt spaningskapseln, vilken ingick i den ursprungliga JAS-ramen men som omplanerades från ramen till den planerade fortsättningen 1992.

1982 års JAS-ram innehöll förutom investeringar i materiel även vidmakthållande av denna materiel t o m år 2000, när de 140 flygplanen m m skulle vara levererade. Med vidmakthållande avses i detta sammanhang åtgärder som krävs för att löpande säkerställa materielens prestanda och driftsäkerhet. Även 1992 års JAS-ram innehöll såväl investeringar

som vidmakthållande av investeringen. 1992 års omdefiniering innebar även att slutleveransen och vidmakthållandet senarelades från år 2000 till år 2002.

1997 års JAS-ram innehåller *enbart investeringar i materiel*. Åtgärder för vidmakthållande ingår inte i JAS-ramen utan redovisas i den normala programplaneringen. Tidsmässigt omfattar ramen de materielanskaffningar som planeras att slutlevereras under perioden 1997-2006.

Investeringsram – Gripen

- Tyarbete JAS 39B
- Tyarbete delserie 3

- Modifiering för delserie 1 och 2
- Delserie 2
- Delserie 3
- Varnings- och motverkanssystem
- Igenkänningsutrustning
- Simulator
- Flygradio
- Jaktrobotbeväpning (rb 99/AMRAAM)
- Spaningskapsel
- FMV:s kostnader
- m m.

1997 års JAS-ram beräknas uppgå till cirka **73 miljarder** kronor, varav cirka 17 miljarder kronor utgör medel som före 1997 har utbetalats. Cirka 42 miljarder kronor är hänförliga till 1992 års JAS-ram och cirka 31 miljarder kronor avser tillkommande investeringar. ■